

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ
ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ
ПРОСЕСОМ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В СЕРВІСІ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»**

Автор: Киричук Валерій Олександрович
доцент кафедри психології управління центрального
інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України, кандидат
педагогічних наук, відмінник освіти, доцент

Вступ. Реалізація в закладах освіти України гуманістичної педагогіки співробітництва, партнерства, співтворчості передбачає перехід від навчально-дисциплінарної моделі організації педагогічного процесу до моделі особистісно-розвивальної, за якої кожна особистість дитини шкільного віку розглядається як творча індивідуальність.

Особистісно-розвивальний підхід потребує створення інноваційних освітньої системи, що забезпечать повноцінний розвиток кожного учня ЗЗСО стосовно реалізації Закону «Про освіту» та досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.

На реалізацію Закону «Про освіту» та Концепції «НУШ» у співпраці з групою вчених, педагогів, психологів НАПН України та медиків НАМ України розроблено та практично апробовано в двох всеукраїнських експериментах особистісно-розвивальну систему проєктного управління освітнім процесом для закладів загальної середньої освіти (далі ЗЗСО).

Метою освітньої системи є особистісний, соціальний розвиток та збереження здоров'я учнів ЗСО.

Інноваційну освітню систему автоматизовано в спеціально створеній комп'ютерній програмі – хмарному сервісі управління освітнім процесом «Універсал-онлайн».

Хмарний сервіс складається з дев'яти технологічних модулів, які утворюють в цілісній системі три блоки: **цілеспрямування, проєктування, розвитку.**

У першому блоці сервісу в технологічних модулях «діагностика», «аналіз», «конструювання» здійснюється цілеспрямування освітнього процесу ЗЗСО, **для цього:**

- в модулі сервісу «*Діагностика*» проводиться комплексна соціально-психолого-педагогічна діагностика учасників освітнього середовища (учнів, батьків, педагогів) та заносяться дані за медичними показниками.

Орієнтований час на створення списків, надання логінів і паролів учасникам освітнього середовища, їх опитування (8 методик) 2-3 робочі дні.

А саме: учнів - 6 методик, 45-50 хв., класний керівник - 1 методика, 15 хв., батьки дітей - 1 методика за 15-20 хв., лікар або медсестра (занесення даних з фізичного розвитку учнів класу в сервіс – 9 показників за 10-20 хв.

Отримуємо: таблиці, графіки, діаграми, матриці по учнівських класних колективах, зведені дані ЗЗСО в цілому;

- в модулі сервісу «*Аналіз*» за результатами комплексної діагностики здійснюється систематизація проблем та потенційних можливостей всебічного розвитку учнів на індивідуальні, групові, колективні, масові та проводиться їх диференціація за чотирма сферами розвитку (фізичною, психічною, соціальною, духовною).

Отримуємо: характеристики і психолого-педагогічні рекомендації на кожного учня (8 ст.) та учнівські колективи (7 ст.) для всіх учасників освітнього процесу або осіб що їх замінюють;

Орієнтований час на аналіз результатів комплексної діагностики 1-2 год., створення характеристик і рекомендацій на учня і учнівський колектив 2-3 хв.

- в модулі сервісу «*Конструювання*» на основі результатів системного аналізу і проєктування причинно-наслідкових зв'язків за виявленими

проблемами і потенційними можливостями особистісного розвитку учнів з врахуванням факторної ваги за віковими і статевими особливостями розвитку дітей шкільного віку створюються виховні завдання ЗСО на навчальний рік та тактичні задачі особистісного розвитку учнів класних колективів на навчальний семестр (індивідуальні, групові, колективні).

Отримуємо: виховні завдання ЗСО на навчальний рік, задачі особистісного розвитку учнів на семестр (індивідуальні, групові, колективні), візитні картки на учнівські колективи та ЗСО в цілому.

Орієнтований час на конструювання виховних завдань для ЗСО та задач особистісного розвитку учнів класного колективу в автоматичному режимі роботи сервісу 1-2 хв., в творчому режимі 5-10 хв.

У другому блоці сервісу в технологічних модулях «програмування», «моделювання», «планування» здійснюється проектування проблемно-цільового освітнього змісту в освітніх проектах та проводиться планування реалізації проектів з особистісно-орієнтованим змістом, **для цього:**

- в модулі сервісу «**Програмування**» знаходяться інформаційні банки з навчальними програмами та демонстраційними освітніми проектами, а також графічні сітки з алгоритмами за основними напрямками роботи і підрозділами закладу, психологічної служби, класних керівників та вчителів.

Отримуємо: інформаційний банк навчальних програм з 1-11 класи з сценаріями уроків, а також демонстраційні освітні проекти закладів в сервісі (більше дев'яти тисяч). Інформаційні банки сервісу постійно доповнюються новими альтернативними навчальними програмами і освітніми проектами.

Орієнтований час: створення алгоритмів за напрямками роботи і підрозділами на основі демонстраційних граф-сіток закладу 1-20 хв., педагогічних працівників 5 -10 хв.;

- в модулі сервісу «**Моделювання**» на основі навчальних програм і освітніх демонстраційних проектів, що знаходяться в банках сервісу з метою реалізації виховних завдань закладу та задач особистісного розвитку учнів в класах створюються освітні проекти для закладу, класних керівників, психологічної служби, вчителів-предметників.

Отримуємо: навчальні проекти з проблемно-цільовим змістом для закладу, вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби.

Орієнтований час на створення цільових і проблемних проектів для ЗСО 2-3 год. (при умові одночасної роботи педагогічних працівників в творчих групах), навчального проекту вчителя-предметника 15-20 хв., виховного проекту класного керівника 10-15 хв., корекційно-розвивального проекту працівника психологічної служби 20-25 хв.;

- в модулі сервісу «**Панування**» на реалізацію освітніх проектів в процесі їх проектування на алгоритми граф-сіток, що створенні за напрямками роботи та підрозділами ЗСО, створюються автоматично в трьох вимірній проекції сім типів і сотні видів планів роботи закладу освіти та по три типи планів реалізації проектів для всіх педагогічних працівників.

Отримуємо: сім типів і сотні видів планів роботи закладу, а саме: графічний (за семестрами), проектно-модульний (за проблемами і цілями), системно-комплексний (за напрямками роботи), календарні (за конкретно визначеними термінами), за підрозділами закладу (більше 400 видів), помісячні (графічні за напрямками роботи), індивідуальні на кожного

педагогічного працівника і членів батьківського комітету, учасників системи самоврядування тощо. На кожного педагогічного працівника також три типи планів роботи, а саме: графічні, системно-комплексні, календарні.

Орієнтований час на створення планів реалізації освітніх проєктів закладу 2-3 години (при умові одночасної роботи мобільних творчих груп), календарно-тематичного плану вчителя-предметника 2-3 хв., плану класного керівника 45 хв., плану роботи працівника психологічної служби 40-50 хв.;

У третьому блоці сервісу в технологічних модулях «творення», «реалізація», «моніторинг» здійснюється проектування особистісно-розвивального освітнього змісту в сценаріях уроків та виховних системних заходах, визначається ефективність та результативність освітнього процесу конкретного педагогічного працівника та закладу в цілому, **для цього:**

- в модулі сервісу **«Творення»** за допомогою наявного у сервісі конструктора сценаріїв на реалізацію задач особистісного розвитку учнів та завдань етапів міні-модульності МРС (модульної розвивальної системи) проектується особистісно-розвивальний зміст сценаріїв уроків та виховних системних міні-модулів (заходів).

Отримуємо: сценарії уроків з презентаціями для вчителів-предметників, системні виховні міні-модулі (системні заходи) для класних керівників та вихователів, сценарії занять з елементами тренінгу для працівників психологічної служби з особистісно-розвивальним змістом.

Орієнтований час на створення сценарію уроку вчителем-предметником 15-25 хв., виховного міні-модуля класним керівником або вихователем 10-15 хв., корекційно-розвивального сценарію тренінгу працівником психологічної служби 15 хв.

- в модулі сервісу **«Реалізація»** здійснюється контроль та управління реалізацією освітніх проєктів та визначається їх ефективність в освітньому процесі педагогічних працівників та закладу в цілому.

Отримуємо: протоколи експертизи ефективності реалізації особистісно-розвивального змісту уроків та виховних заходів. Заповнення протоколу в онлайн-режимі в сервісі одного педагогічного працівника 3 хв., (результат протокол 3 сторінки тексту).

Орієнтований час на проведення самоаналізу або аналізу уроку чи виховного системного заходу адміністрацією закладу 3-5 хв.

- в модулі сервісу **«Моніторинг»** здійснюється аналіз результатів особистісного розвитку кожного учня, класного колективу та учнів закладу в (два зрізи протягом навчального року).

Отримуємо: порівняльні таблиці, діаграми, графіки особистісного розвитку учнів класного колективу і закладу в динаміці.

Орієнтований час на аналіз результатів моніторингу особистісного розвитку кожного учня в динаміці 10-15 хв., учнівського колективу (групи) 15-20 хв., закладу в цілому 1 -2 год.

Додаткові функції сервісу:

- статистичні звіти у формі таблиць, графіків, діаграм, матриць (більше 500 варіантів вибірок), списки учнів за медичними діагнозами (420 діагнозів МКХ10 та за соціальними станами (більше 100) тощо;

- списки учнів за визначеними індикаторами ознак булінгу у прихованій та початковій фазах реалізації, прогнозування девіантної поведінки за визначеними конкретними індикаторами тощо;

- аналіз впливу фізичного стану (включаючи медичні аспекти) на психосоціальний та особистісний розвиток кожного учня;
- методичний супровід педагогічних працівників ЗЗСО та всіх учасників освітнього середовища в онлайн-режимі тощо.

Результати. Аналіз моніторингу особистісного та соціального розвитку учнів, що проводиться у більше ніж триста ЗЗСО в чотирнадцяти регіонах України підтверджує достатньо високу ефективність інноваційної особистісно-розвивальної системи, що автоматизована в хмарному сервісі «Універсал-онлайн», а саме:

- підвищується інтеграція класних керівників в учнівських колективах, в середньому на 43%, здійснюється стимулювання життєвої активності вихованців за основними групами видів діяльності, особливо: в соціально-комунікативній – на 74%, в навчально-пізнавальній – на 43%, в громадсько-корисній – на 41 %, в національно-громадянській – на 20% тощо;
- в особистісному соціальному розвитку учнів покращується соціальний статус дітей в класних колективах на 32 % зменшується кількість ізольованих в учнівських колективах – на 56%, відторгнених – на 68%;
- в психосоціальному розвитку – знижується тривожність на 34%, імпульсивність на 27%, схильність до нечесної поведінки на 43%, агресивність на 27%, невпевненість на 26%, замкненість на 13%, асоціальність на 23%;
- в духовному розвитку позитивні зміни в формування ціннісних пріоритетів учнів: «Я і здоров'я» на 34%, «Я і навчання» на 29%, «Я і праця» на 16%, «Я і громадські доручення» на 12%, «Я і Україна» на 14%, «Я і моральні цінності» на 21%.

Висновки.

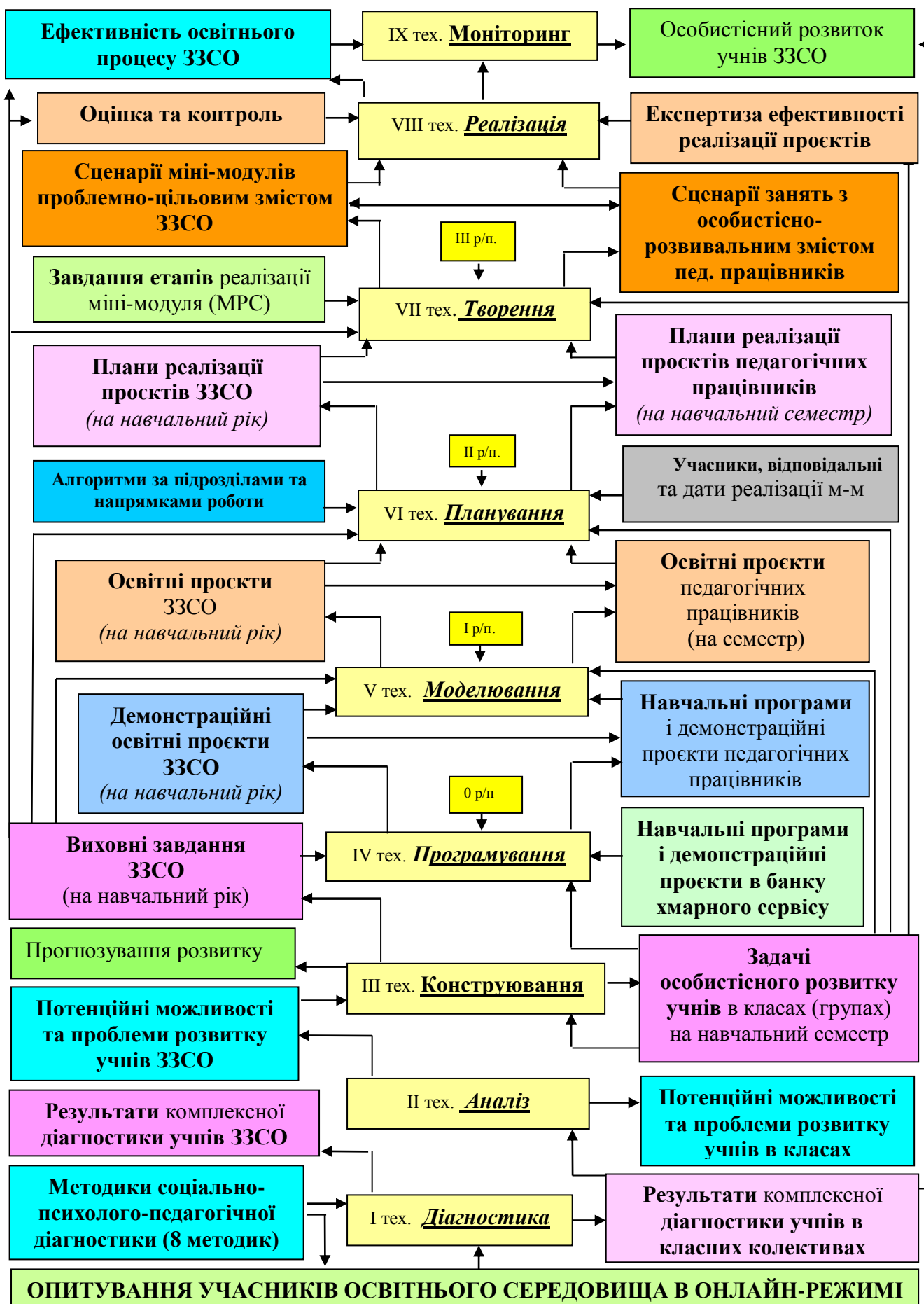
1. Інноваційна ОРС, що автоматизована сервісі "Універсал-онлайн" є апробованим дієвим психолого-педагогічним інструментом для реалізації прийнятого нового Закону України «Про освіту».
2. Підставою для впровадження ОРС та хмарного сервісу в ЗЗСО України є позитивні рішення Президії НАПН України, за результатами двох всеукраїнських експериментів (2001-2007р.) і (2007-2013р.) згідно наказів МОН України та аналіз результатів перших двох етапів вже третього всеукраїнського експерименту (2018-2023р.).
3. Впровадження хмарного сервісу "Універсал-онлайн" ЗЗСО забезпечує цілеспрямований та системний освітній процес на вирішення конкретних проблем та розвиток потенційних можливостей дітей шкільного віку, що підвищує ефективність роботи педагогічних працівників та значно покращує результати розвитку учнів.
4. Використання хмарного сервісу «Універсал-онлайн» в практиці роботи ЗЗСО значно економить робочий час педагогічних працівників, та знижує фінансові і людські ресурси.

Сервіс: <https://universal-school.com/>

Сайт сервісу: <https://universal-online.org/>

Т: [+38\(066\) 66-24-161](tel:+380666624161), kyrichuk@ukr.net

МОДЕЛЬ ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ ЗАКЛАДУ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В СЕРВІСІ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

Умовні позначення: рівні проектування освітнього контенту

р/п

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Діагностика»

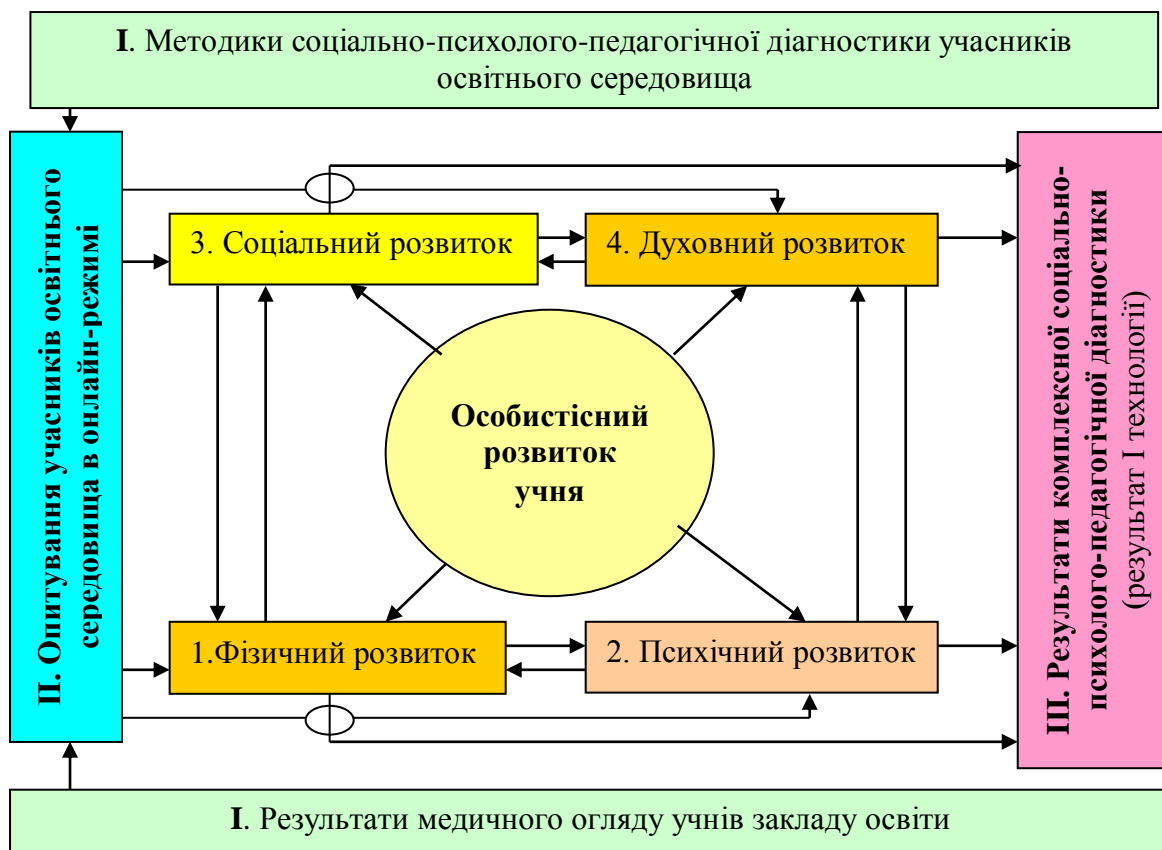

Рис 1.1. Структурно-компонентна модель технології комплексної соціально-психолого-педагогічної діагностики учасників освітнього середовища.

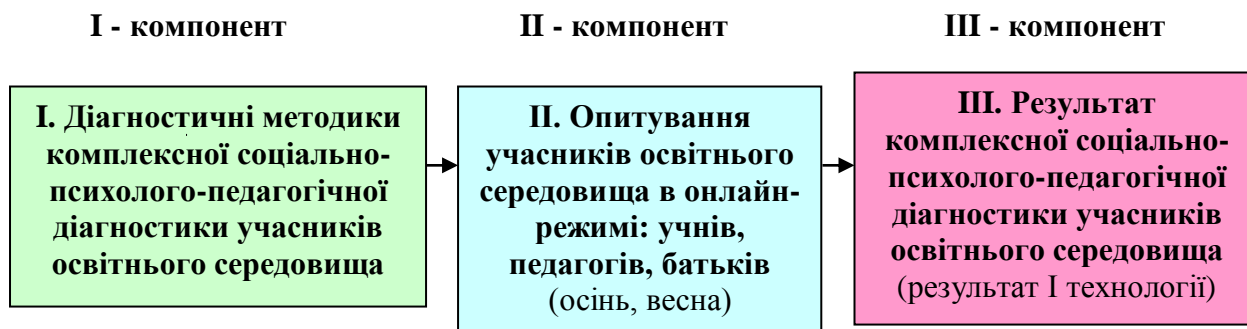

Рис. 1.2. Системоутворюючі компоненти технології «Діагностика».

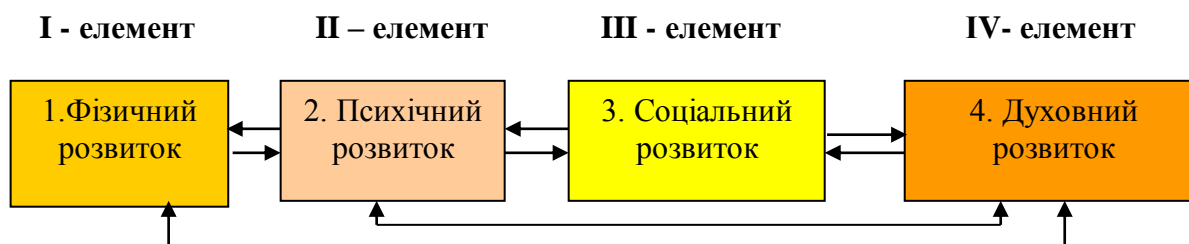

Рис. 1.3. Структурні елементи технології «Діагностика».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Аналіз»

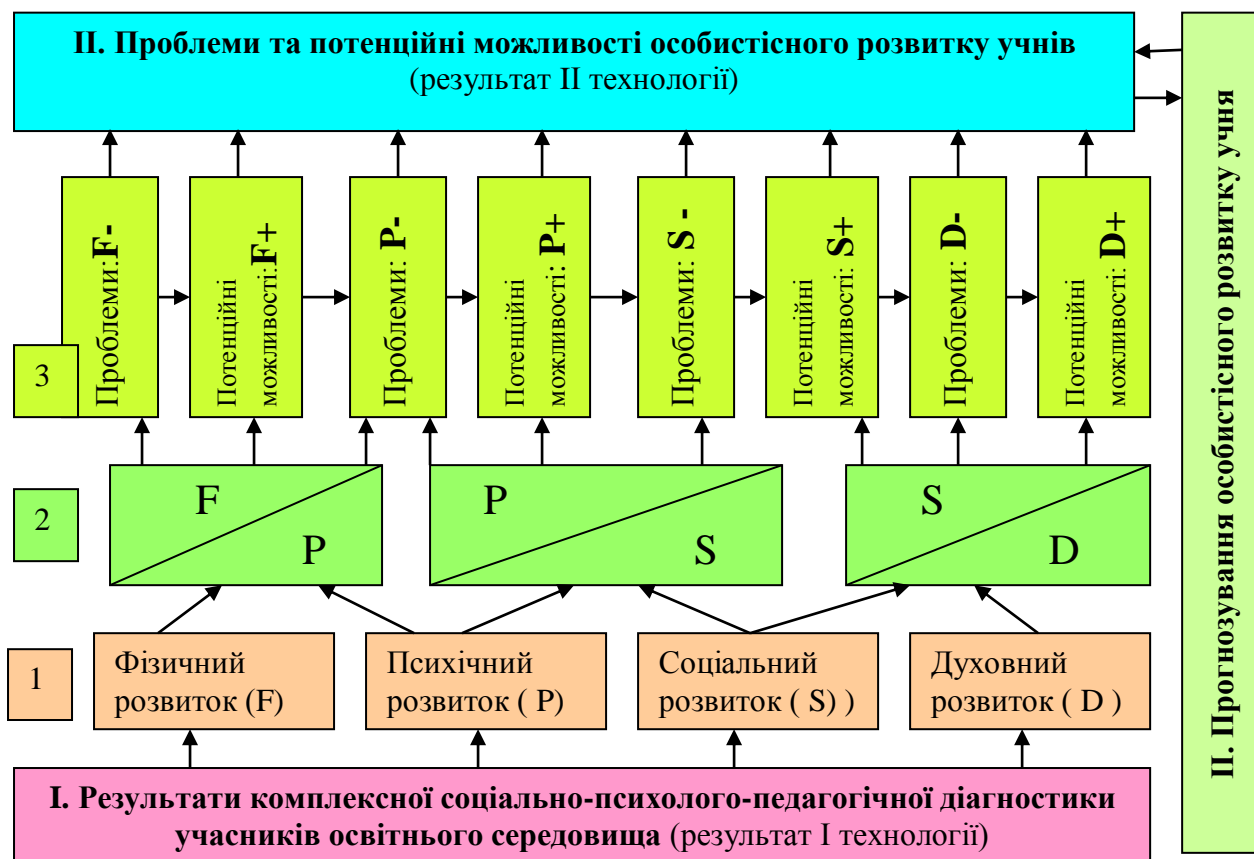

Рис. 2.1. Структурно-компонентна модель технології аналізу та диференціації проблем та потенційних можливостей особистісного розвитку учнів за результатами комплексної діагностики учасників освітнього середовища.

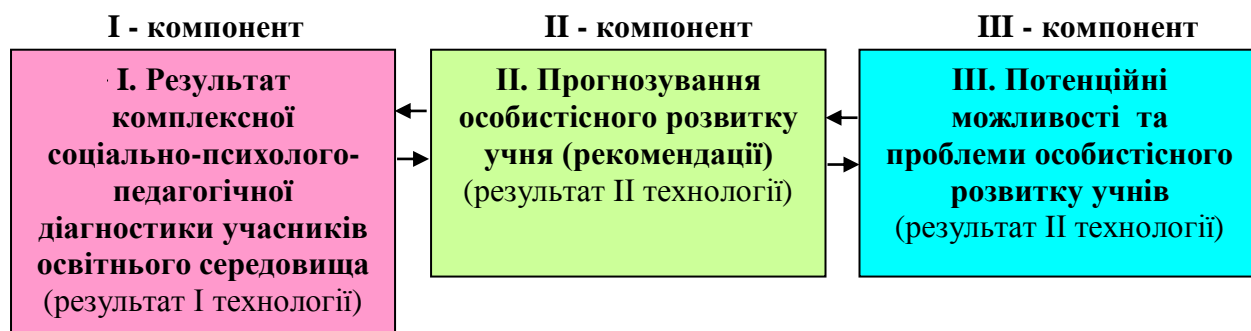

Рис. 2.2. Системоутворюючі компоненти технології «Аналіз».

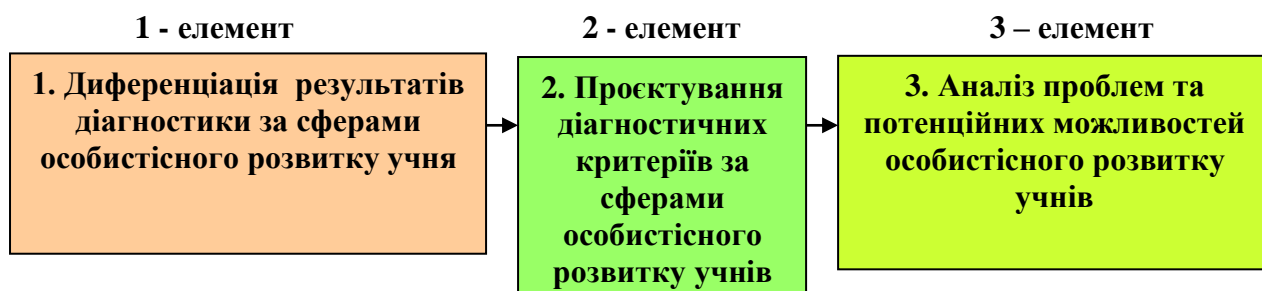

Рис. 2.3. Структурні елементи технології «Аналіз».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Конструювання»

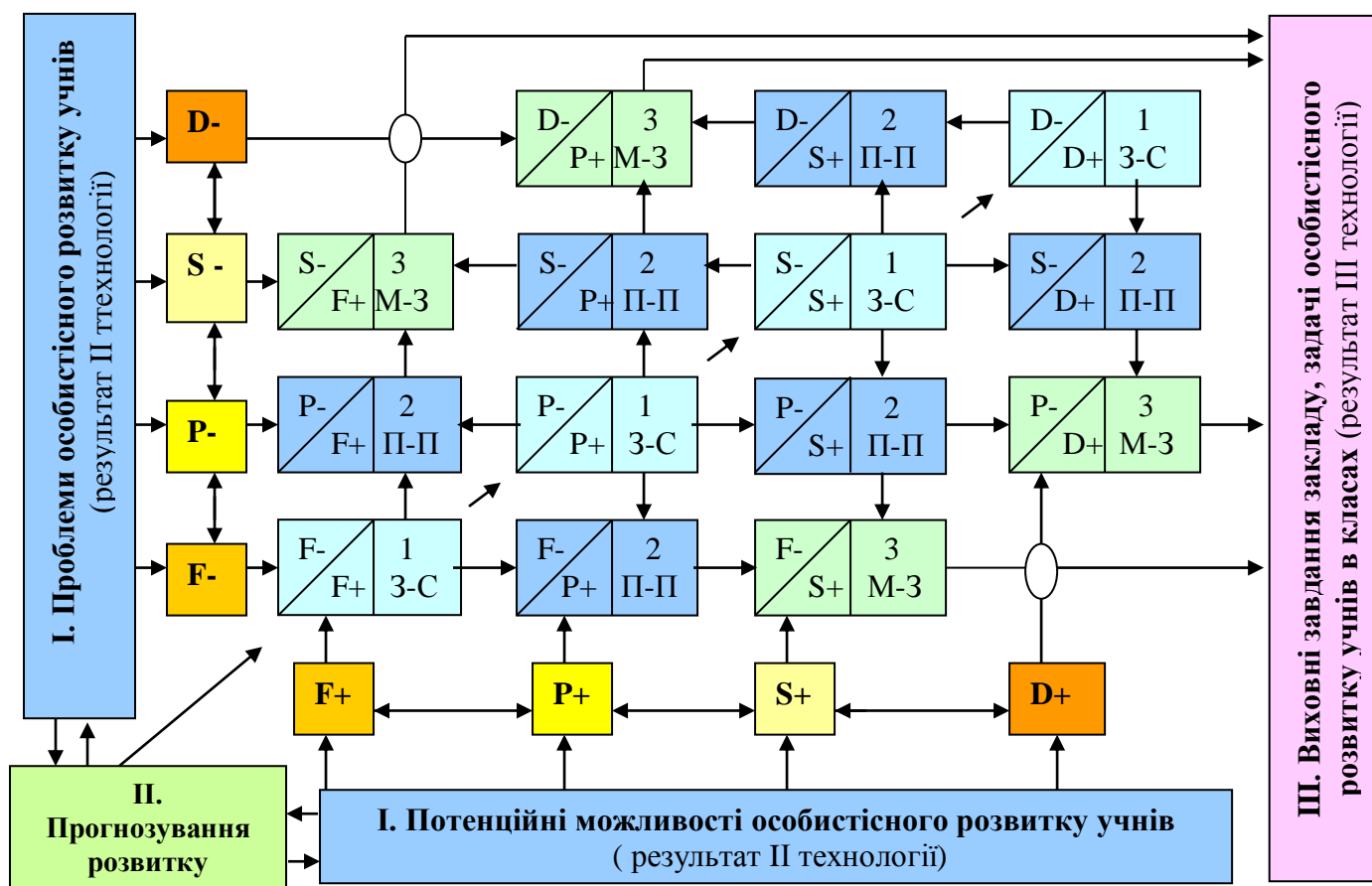

Рис. 3.1. Структурно-компонентна модель технології конструювання виховних завдань закладу та задач особистісного розвитку учнів.

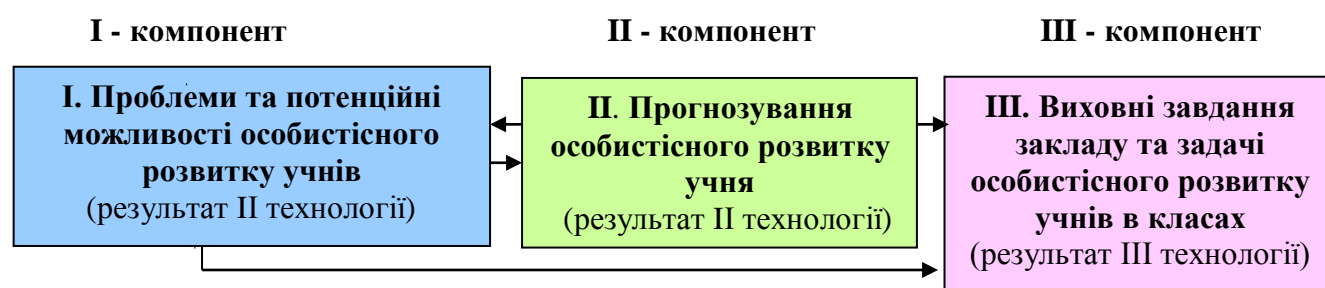

Рис. 3.2. Системоутворюючі компоненти технології «Конструювання».

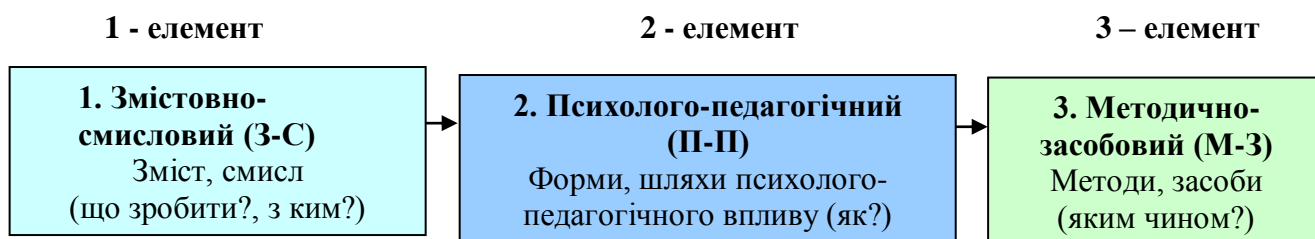

Рис. 3.3. Структурні елементи технології «Конструювання».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Програмування»

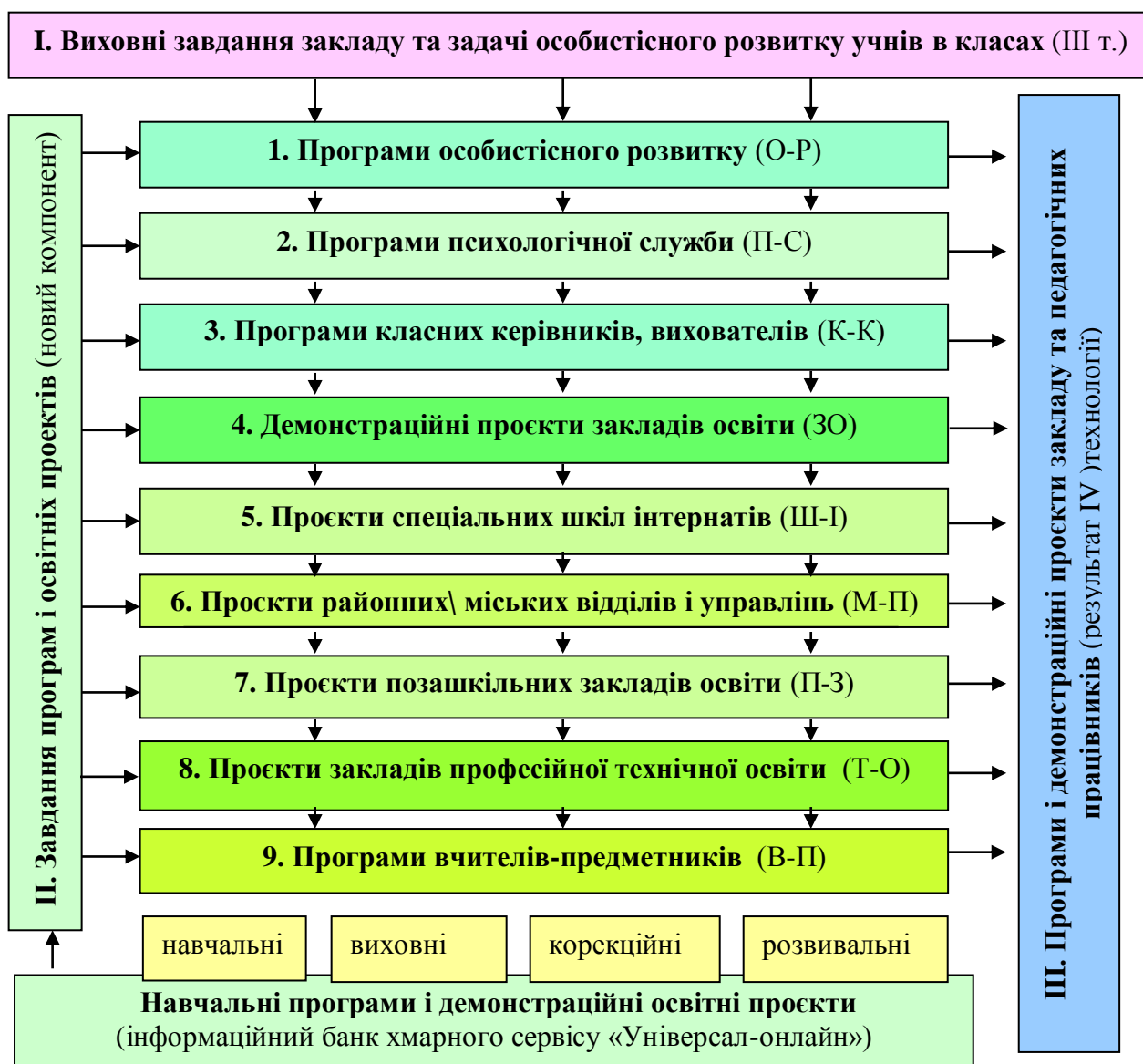

Рис. 4.1. Структурно-компонентна модель технології програмування предметно-орієнтованого освітнього змісту (0 рівень проектування освітнього змісту).

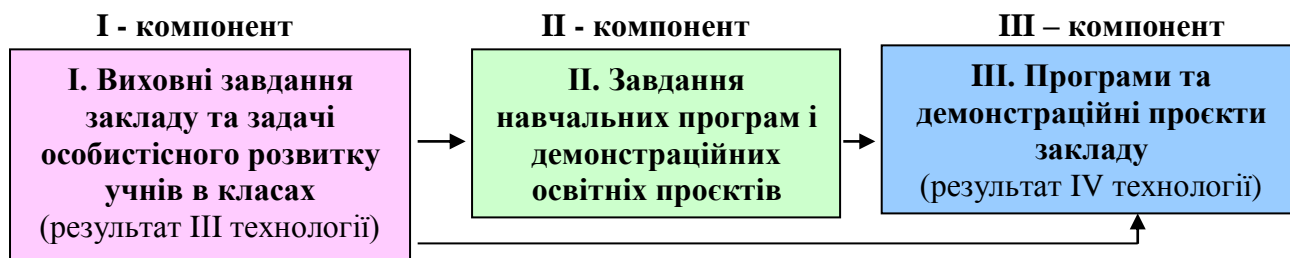

Рис. 4.2. Системоутворюючі компоненти технології «Програмування».

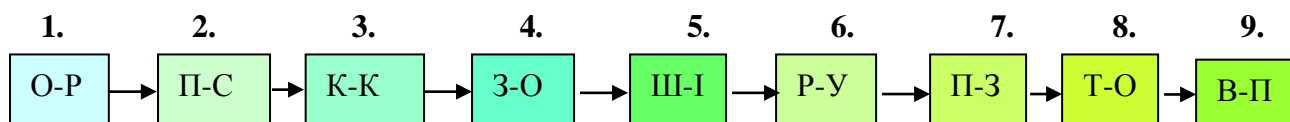

Рис. 4.3. Основні структурні елементи технології «Програмування».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Моделювання»

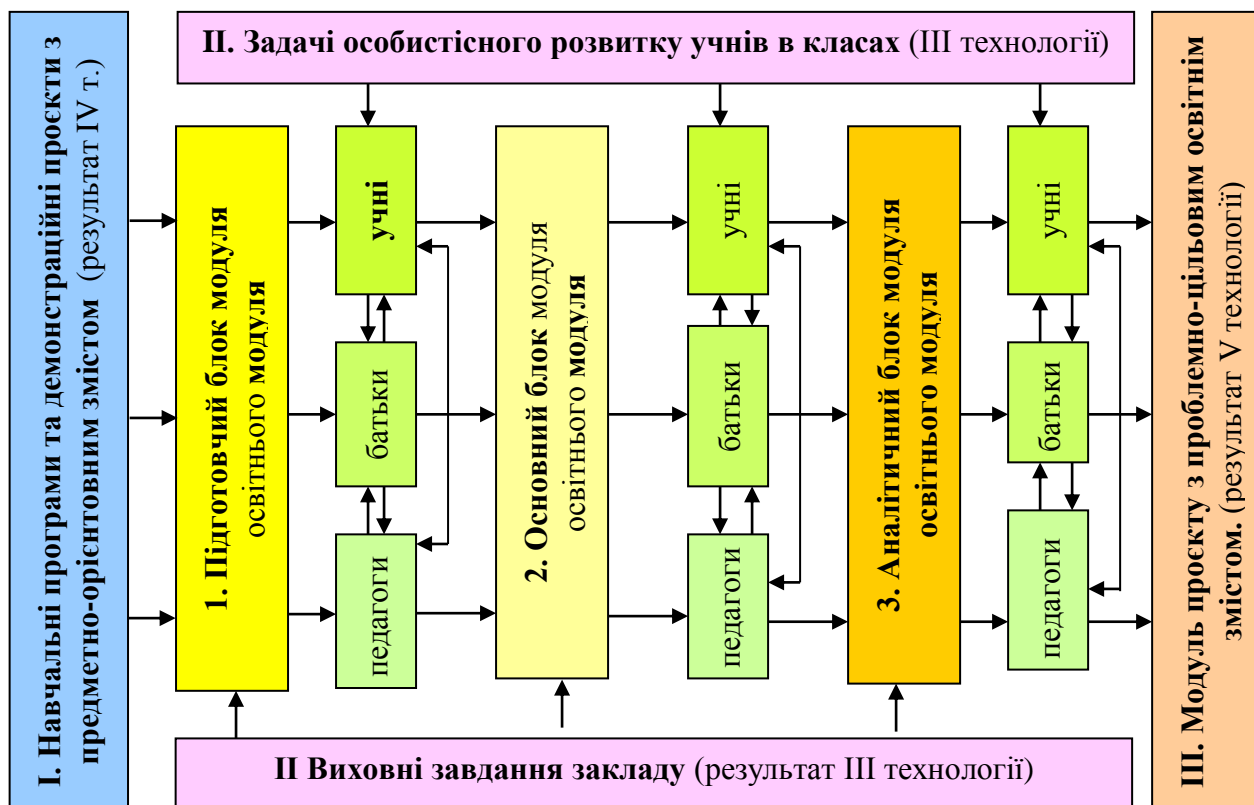

Рис. 5.1. Структурно-компонентна модель технології моделювання проблемно-цільового освітнього змісту в модулі проекту (І рівень проектування освітнього змісту).

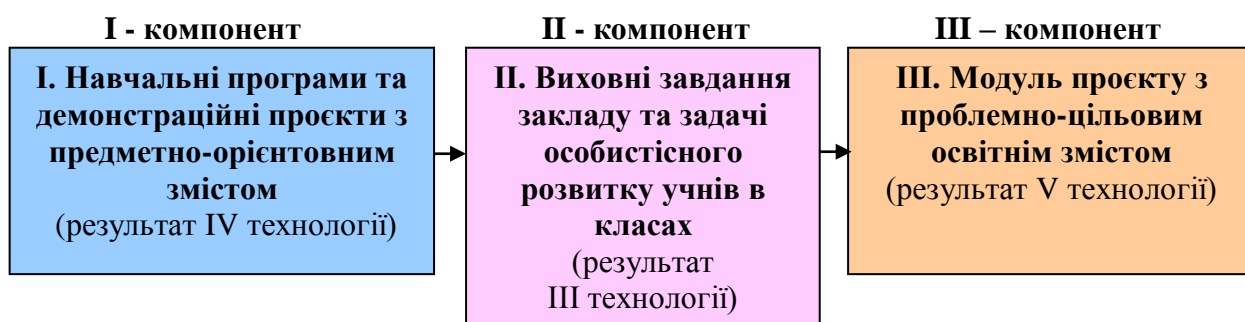

Рис. 5.2. Системоутворюючі компоненти технології «Моделювання».

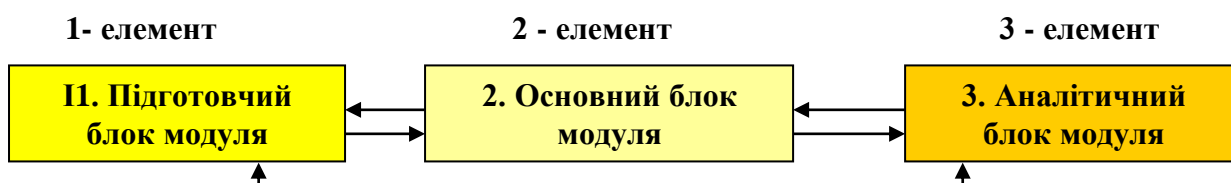

Рис. 5.3. Структурні елементи технології «Моделювання».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Планування»

Рис. 6.1. Структурно-компонентна модель планування реалізації проєктів з особистісно-орієнтованим освітнім змістом (II рівень проектування освітнього змісту).

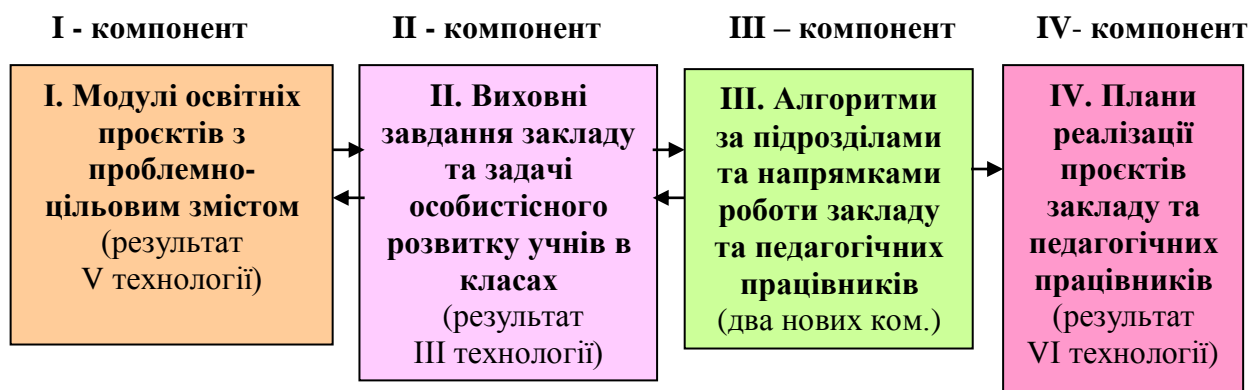

Рис. 6.2. Системоутворюючі компоненти технології «Планування».

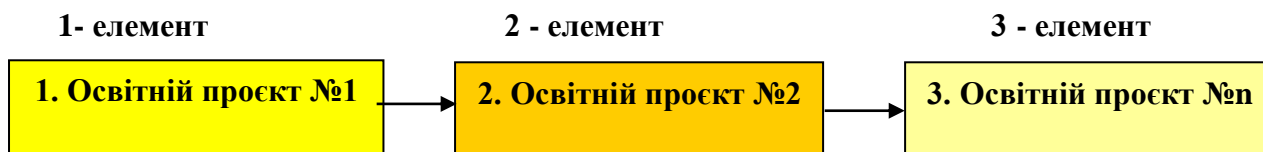

Рис. 6.3. Структурні елементи технології «Планування».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Творення»

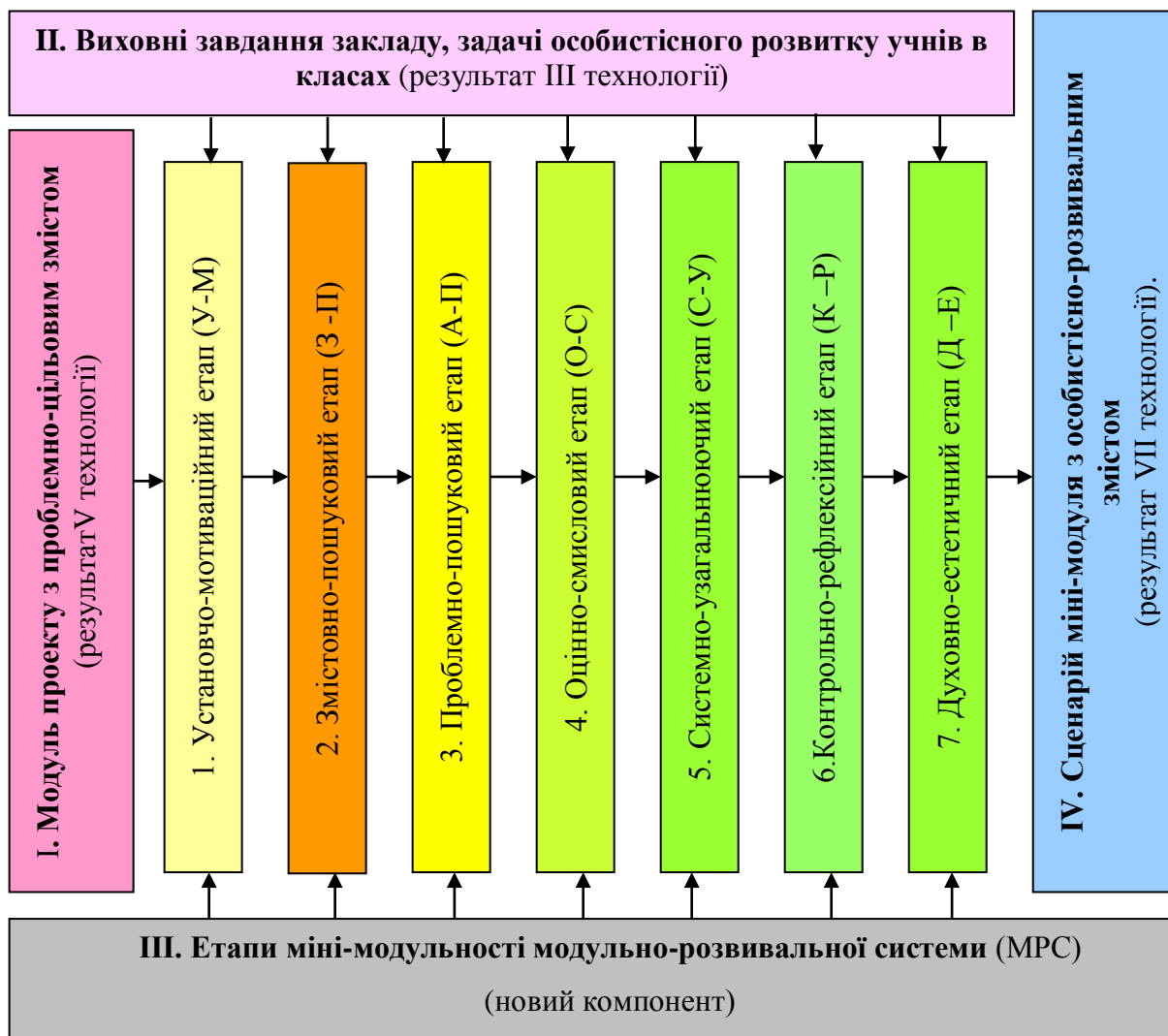

Рис. 7.1. Структурно-компонентна модель творення особистісно-розвивального освітнього змісту в сценаріях міні-модулів (III рівень проектування змісту).

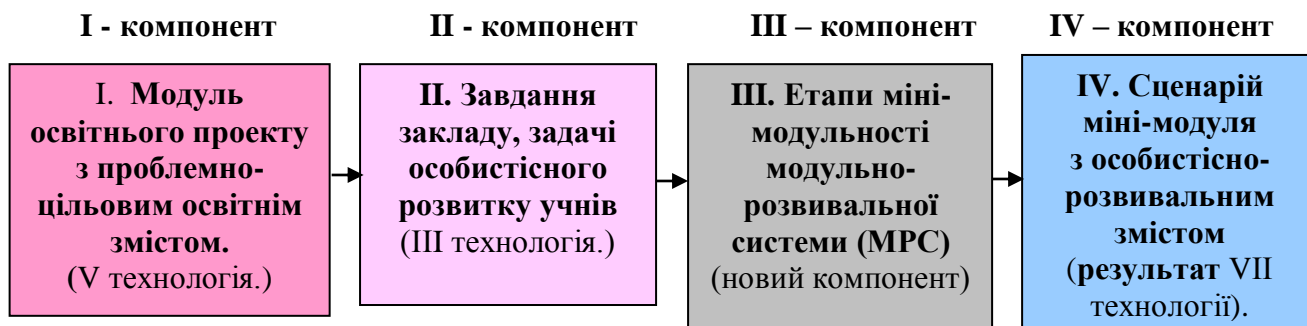

Рис. 7.2 Системоутворюючі компоненти технології «Творення».

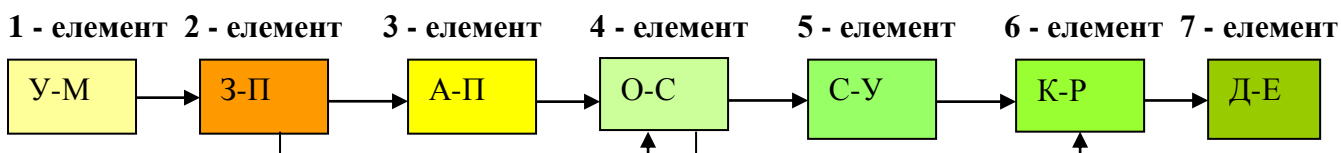

Рис. 7.3. Основні структурні елементи технології «Творення».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Реалізація»

Рис. 8.1. Структурно-компонентна модель технології реалізації особистісно-розвивального змісту з визначенням ефективності освітнього процесу.

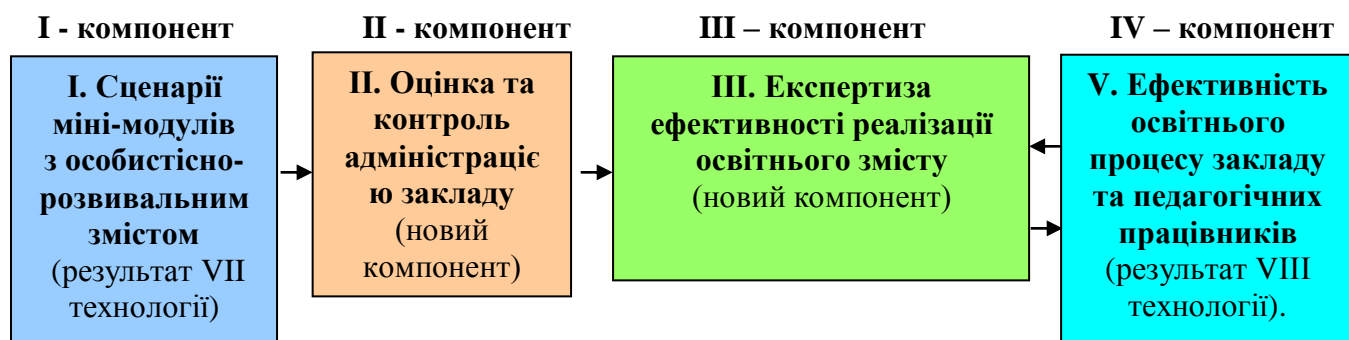

Рис. 8.2. Системоутворюючі компоненти технології «Реалізація».

Рис. 8.3. Структурні елементи технології «Реалізація».

Психолого-педагогічна технологія ОРС «Моніторинг»

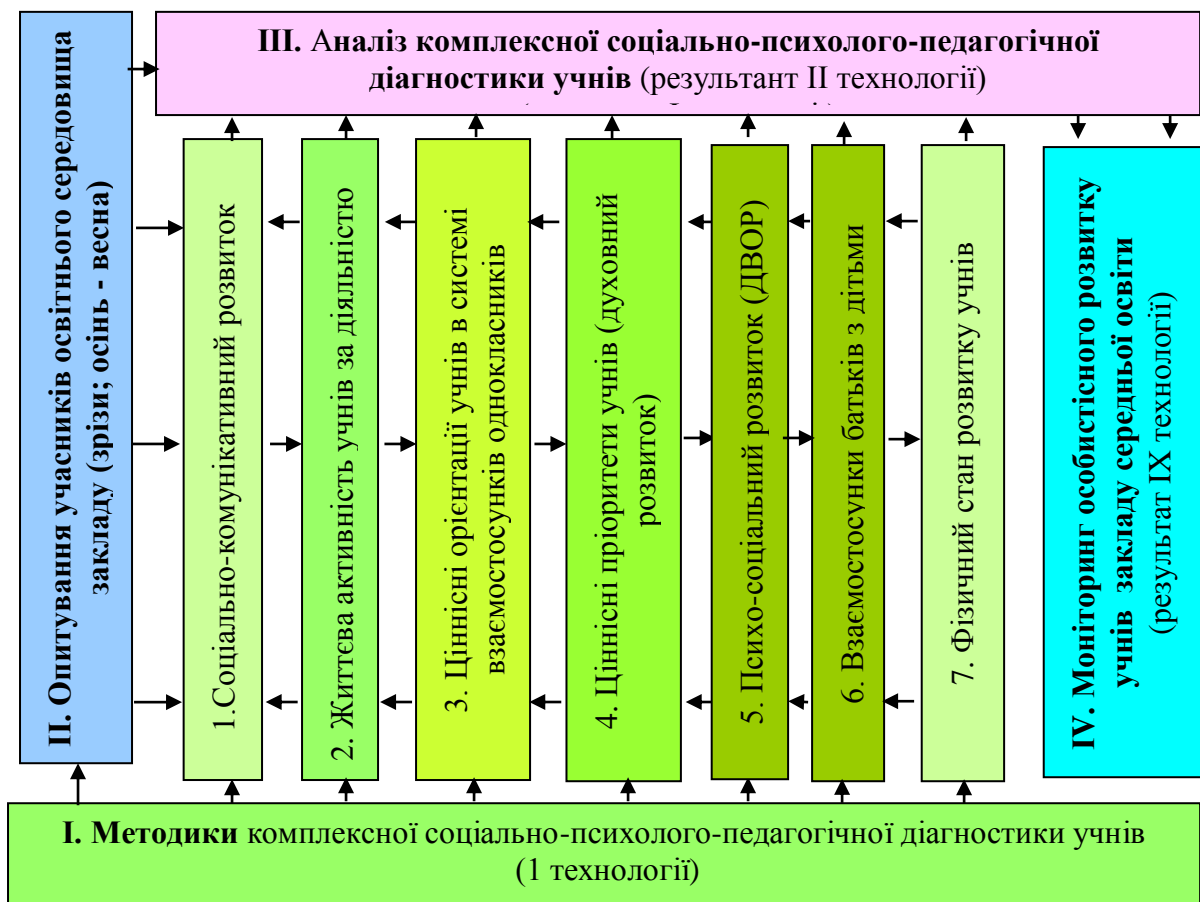

Рис. 9.1. Структурно-компонентна модель технології моніторингу розвитку учнів закладу середньої освіти.

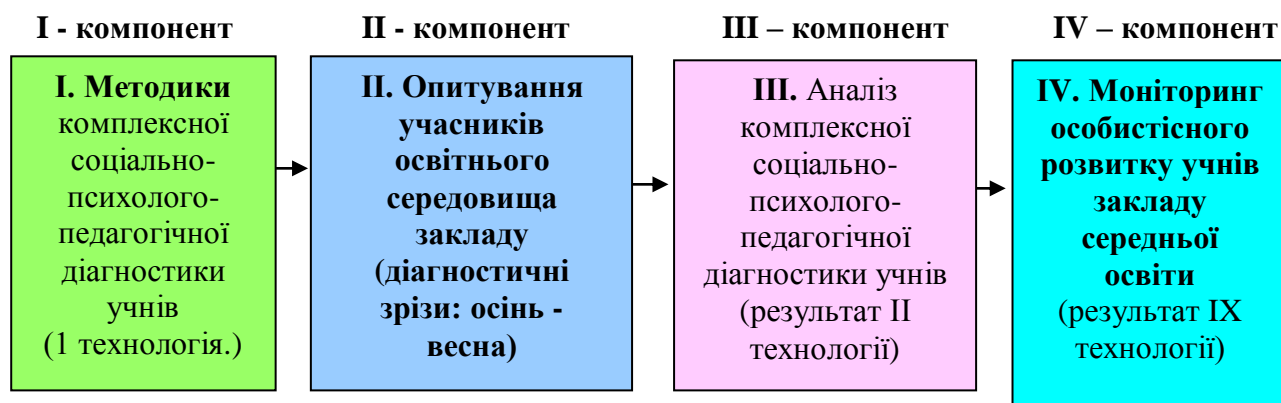

Рис. 9.2. Системоутворюючі компоненти технології «Моніторинг».

Рис. 9.3. Структурні елементи технології «Моніторинг».

МОДЕЛЬ ПРОЄКТУВАННЯ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОГО ЗМІСТУ

